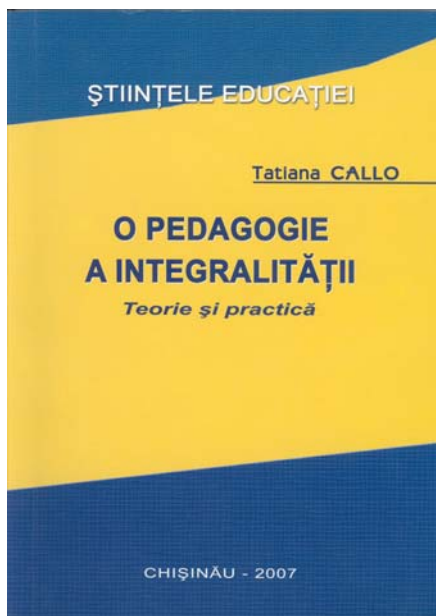


TATIANA CALLO, O PEDAGOGIE A INTEGRALITĂȚII. Teorie și practică CONFIGURAȚII ALE EDUCAȚIEI TOTALE



Seria “Științele educației” de la Universitatea de Stat din Moldova s-a completat recent cu două lucrări antologice semnate de Tatiana CALLO, profesor universitar la Institutul de Științe ale Educației, nume de referință în științele educației, în special în domeniul educației comunicării, educației lingvistice, integralității ca fenomen pedagogic etc. Autoarea a mai publicat numeroase studii și articole în culegeri colective și reviste de specialitate. În 2006 i se conferă gradul științific de doctor habilitat, fapt care consemnează o experiență valoroasă în domeniul formării continue a cadrelor didactice din învățământul universitar.

Referindu-se la spațiul pedagogic al dezvoltării profesionale, în vederea unei *educații lingvistice de calitate*, dna Callo insistă a răspunde unor necesități pedagogice nemijlocite, fiind motivată de o anumită experiență în domeniu și de prețuirea împărtășită față de cadrele didactice respective.

Cartea este organizată în două părți: prima conține o informație teoretică care explică conceptele-cheie – *integralitatea, integralitatea contextuală, formarea continuă, dezvoltarea profesională, educația lingvistică, comunicarea*. În partea a doua se propun un șir de exemplificări ale aplicațiilor practice care realizează educația lingvistică din perspectiva integralității contextuale. Din abordările teoretice ale integralității – teoria sistemelor, teoria mulțimilor, teoria gestaltistă, teoria formei, concepția holistică (globalistă), se desprinde ideea integralității ca totalitate, iar dintre formele de integralitate (teoretică, factorii comuni, eclecticismul) cea mai concludentă, susține autoarea, este abordarea factorilor comuni, deoarece presupune elaborarea unor acțiuni de formare mai eficiente, pornind de la punctele comune ale dezvoltării profesionale a cadrelor didactice și educației lingvistice a elevilor și combinând asemănările fundamentale. Caracteristicile fundamentale ale integralității (completarea, reconstituirea, elasticitatea, reglementarea etc.) îi asigură funcționalitatea (p.20).

Clarificarea conceptului de formare continuă (capitolul 2) se prezintă prin definițiile lui G.Vaysse ca o învățare pe parcursul vieții într-un secol al cunoașterii; G.Gonfroy, ca un răspuns posibil la „enorma poftă” de cunoaștere; M.Peron, ca o profesionalizare; S.Cristea ca o perfecționare la nivel funcțional, structural, operațional; A.Neculau,

ca transformare internă. Este analizat și conceptul de învățare permanentă în viziunea Memorandumului de Învățare Permanentă (Lifelong Learning) și a Comisiei Europene care a elaborat principiile educației permanente în renumita strategie. Merită atenția specialiștilor și referințele cu privire la educația adulților, inclusiv în viziunea lui A.Neculau, D.Noye și J.Murphy. În mod special se pune în valoare orientarea formării continue spre actualizarea / dezvoltarea / completarea / perfecționarea / îmbunătățirea / redimensionarea / formarea competențelor profesionale (p.51). Motivele formării continue sunt diverse, susține autoarea și enumeră: „formarea unui răspuns prompt la schimbare, a unui răspuns evoluțiilor din sistemul educațional, asigurarea

calității și eficienței activităților educaționale etc.” (p.51). Noua viziune dinamizatoare asupra formării / dezvoltării se constituie din *necesitatea de producere a schimbării în sistemul actual de formare continuă* (schimbarea de mentalități profesionale, schimbarea caracterului unui program de formare); *orientarea spre crearea unui nou sistem național de formare continuă* (stimularea motivației complexe pentru formare / dezvoltare profesională) și orientarea spre crearea unui sistem integrat de formare inițială și formare continuă a cadrelor didactice (unificarea cadrului de formare profesională).

Concluziile esențiale, inclusiv din capitolul trei, se axează pe „educația lingvistică prin obiectivele și finalitățile (punerea în valoare a ființei elevului; dezvoltarea personalității elevului prin vorbire; transformarea trăirilor și gândului elevului în idei pentru a putea fi comunicate; conferirea unui statut de *ethos, pathos, logos* elevului etc.), formulate la nivel de funcționalitate formativă, marchează procesul unei realizări eficiente și calitative a ei” (p.99). Principiile pragmatice: al cooperării, al politeții, al exprimabilității și al pertinentei fundamentează relația de comunicare prin limbajul verbal, iar prin obiectul ei de studiu, care este comunicarea eficientă, pragmatica, conchide dna Callo, are o reală valoare educațională. Sistemul de referință al dezvoltării profesionale a profesorului de educație lingvistică în baza integralității contextuale (SRIC - p.120) include o paradigmă științifică originală a fenomenului pedagogic dat.

Aderăm totalmente la aserțiunea autoarei că „pentru a răspunde direcției de formare continuă a cadrelor didactice, propusă de Consiliul Europei, prin modelarea *Profesorului Europaeus*, care trebuie să aibă o imagine integrală referitor la rolul său în educarea elevului, atât prin disciplina predată, cât și printr-o formare generală globală în ritmul accelerat al secolului, profesionalizarea profesorilor presupune o activitate de formare și aplicare a unor noi competențe profesionale prin devenirea pedagogului integral în baza integralității contextuale” (p.124).

Formarea *ideologemului profesional* ca ansamblu de idei, privind esența și sensul activității pedagogice, reprezintă o soluție logică pentru demersul de dezvoltare a *mentalității de integralitate*, care are relevanță pedagogică, iar profesorul, care stăpânește mecanismele și tehnica integralității prin competențele profesionale respective, are șansa reală de a fi eficient în relația educațională cu elevii (p.171).

Lucrarea „Configurații ale educației totale” este o colecție a articolelor publicate pe parcursul anilor 2000-2006, în vederea clarificării unor probleme ce vizează educația, „fără a avea pretenția unei lucrări sistematice, ci, mai degrabă, fiind o lucrare de sinteză a unei activități de cercetare, consacrată diverselor fenomene pedagogice”. Cele trei capitole – Teoria educației; Formarea continuă a cadrelor didactice; Educația lingvistică și educația comunicării – prezintă *un ideologem auctorial, în devenire*, provoacă cititorul avizat la descoperire, dându-i dreptul de a deveni și el prin cercetarea unor subiecte de interes comun, care contează în educația de azi și în cea de mâine, în Educația Totală.

În încheierea prezentării, care mi-a onorat și mie dezvoltarea personală și profesională, felicit distinsa Doamnă a Pedagogiei Românești și, în numele unei echipe numeroase de colegi și discipoli, îi urez curaj și insistență în promovarea educației totale / integrale într-un context puțin favorabil, dar alimentat masiv de flacăra entuziasmului și a optimismului personalităților dedicate.

Filozoful Noica îl numea pe M.Eminescu „omul total al culturii românești”, exprimând sintetic rolul filozofiei și poeziei sale în palmaresul cultural românesc și universal. În Sfânta Scriptură este spus foarte clar că suntem limitați ca ființe omenești, că vedem în parte și credem în parte, *Divinitatea fiind integrală*, raportată la spiritele comune, însă chiar dacă respectăm acel *longo intervalo*, totalitatea, integralitatea denotă aspirații mărețe, cu unele nuanțe utopice vizibile, impunând o „introducere a unui sistem tezaurizativ (acumulativ) de profesionalizare; oferirea libertății totale; modelarea permanentă a unor microuniversuri formative, care să conducă spre performanțe profesionale, promovarea ideii de autodeterminare în profesie” etc., etc., etc.

Consemnează
dr. Viorica GORAȘ-POSTICĂ,
conf. interimar, Catedra Științe ale Educației,
USM